

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ 1

Тема 1. Логіка і критичне мислення

Практичне заняття 1

П л а н

1. Поняття про критичне мислення.
2. Некритичне мислення. Алогізми.
3. Формальна і неформальна логіка.
4. Абстрактне і конкретне мислення. Мислення і мова.
5. Основні принципи критичного мислення.
6. Структура процесу (алгоритм критичного мислення).
7. Значення критичного мислення для юристів.

Питання

1. Що таке мислення? Чим воно відрізняється від інших психічних процесів?
2. Що таке критичне мислення? Чим воно відрізняється від некритичного?
3. Визначте що таке алогізм? Які види алогізмів вам відомі?
4. Визначте логіку як науку, в чому її об'єкт і предмет?
5. Назвіть етапи розвитку логіки як науки. Хто є основоположником формальної логіки?
6. Порівняйте характеристики формальної і неформальної логіки. В чому особливість їх методів?
7. Охарактеризуйте абстрактне і конкретне мислення, порівняйте їх загальні характеристики.
8. Як пов'язані мислення і мова? В чому суть теорії знаків? Які є види знаків?
9. Визначте, що таке семіотика. Назвіть та охарактеризуйте три рівні семіотичного аналізу.
10. Які є принципи критичного мислення?
11. Назвіть елементи структури (алгоритм) процесу критичного мислення.
12. В чому полягає значення критичного мислення для юридичної практики?

Тема 2. Проблемне міркування та логічні засади критики

Практичне заняття 2

П л а н

1. Поняття проблемного міркування.
2. Способи виявлення проблеми: змістовний і формальний.
3. Закон тотожності.
4. Закон непротиріччя.
5. Закон виключеного третього.
6. Закон достатньої підстави.

Питання

1. Визначте що таке міркування та проблемне міркування.
2. Охарактеризуйте змістовний спосіб виявлення проблеми.
3. В чому особливість формального способу виявлення проблеми?
4. Що таке закони логіки? Чим вони відрізняються від законів природи?
5. Дайте визначення і назвіть умови дії логічного закону тотожності. Які бувають порушення цього закону?
6. В чому полягає закон непротиріччя? Назвіть умови його дії та можливі порушення.
7. Визначте закон виключеного третього, умови та обмеження його дії, а також можливі порушення.
8. В чому полягає закон достатньої підстави? Хто його автор? Назвіть можливі порушення цього закону.
9. Яке значення логіки та логічних законів при критичному мисленні?

Тема 3. Поняття як елементарна форма думки

Практичні заняття 3, 4

П л а н

1. Логічна структура понять.
2. Види понять за обсягом і змістом.
3. Відношення між поняттями. Діаграми Ейлера-Венна.
4. Логічні операції з поняттями. Операції з класами як множинами.
5. Поділ поняття: правила і види.

6. Класифікація.

7. Дефініція поняття: правила і види.

Питання

1. Що таке поняття як форма думки? Яка логічна структура понять?
2. Надайте класифікацію понять за обсягом, наведіть відповідні приклади.
3. Надайте класифікацію понять за змістом, наведіть відповідні приклади.
4. В чому полягає закон зворотного відношення між обсягом і змістом понять?
5. Який логічний критерій співвідносності понять? Які є види сумісних понять? Наведіть приклади.
6. Назвіть види несумісних понять. Наведіть відповідні приклади.
7. Використайте діаграми Ейлера-Венна для позначення відношень між поняттями.
8. Які є логічні операції з класами як множинами? Охарактеризуйте їх та наведіть приклади.
9. Визначте логічну операцію поділу понять. Завдяки яким правилам здійснюється суворий поділ?
10. Назвіть види поділу і наведіть відповідні приклади.
11. Що таке класифікація понять? Які види класифікації понять вам відомі?
12. Визначте логічну операцію дефініції понять. Які логічні правила обумовлюють строге визначення?
13. Назвіть види визначення понять, охарактеризуйте їх, наведіть приклади.

Поточна контрольна робота за матеріалом I розділу.

РОЗДІЛ II

Тема 4. Судження як логічна форма

Практичні заняття 5, 6

П л а н

1. Судження і речення. Загальна класифікація суджень.
2. Види категоричних суджень за кількістю і якістю.

3. Розподіленість термінів у категоричних судженнях.
4. Відношення між категоричними судженнями. Логічний квадрат.
5. Релятивні та екзистенційні судження.
6. Види складних суджень. Таблиця істинності.
7. Модальні судження. Логіка норм.

Питання

1. Визначте судження як логічну форму. Чим відрізняються граматична структура речення та логічна структура судження? Які речення не висловлюють судження?
2. Надайте загальну класифікацію суджень.
3. Що таке категоричне судження? Яка його логічна структура?
4. Які є види категоричних суджень за кількістю і якістю? Наведіть відповідні приклади.
5. Що таке розподіленість термінів у категоричних судженнях?
6. Які бувають види відношень між категоричними судженнями? Яке логічне значення отримують судження у певних відношеннях?
7. Застосуйте фігуру логічного квадрату для аналізу відношень між категоричними судженнями.
8. Визначте що таке релятивні судження. Які є види релятивних суджень за кількістю і якістю?
9. Що таке екзистенційне судження? Наведіть приклади.
10. Яка структура складних суджень? Від чого залежить істинність складних суджень?
11. Які є види складних суджень? Охарактеризуйте їх у порівнянні за допомогою таблиці істинності складних суджень.
12. Що таке модальність суджень? Які види модальності вам відомі?
13. Охарактеризуйте логіку норм. Які деонтичні поняття в ній досліджуються?
14. Охарактеризуйте судження як форму аргументу або резону.

Тема 5. Аргументи та резони

Практичне заняття 7

П л а н

1. Поняття і структура аргументу.

2. Поняття резону. Види резонів.
3. Конtrarгументи і контррезони.
4. Метод діаграмування в аналізі аргументу і резонів. Види і техніка діаграм.
5. Сила аргументу.
6. Розуміння міркування: семіотичний трикутник та «герменевтичне коло».
7. Контекстуальний аналіз. Природні витоки нерозуміння міркувань.

Питання

1. Визначте що таке аргумент. Яка структура аргументу?
2. Охарактеризуйте що таке резон? Яке місце резону в структурі аргументу?
3. Які є види резонів? Наведіть приклади.
4. Що таке контраргумент? В яких випадках він використовується? Яке логічне відношення аргументу і контраргументу?
5. Визначте поняття контррезону. Яке співвідношення контррезону щодо контраргументу?
6. В чому полягає метод діаграмування? Як він використовується при аналізі аргументу та резонів?
7. Які є види діаграм? Наведіть приклади різних видів діаграм.
8. Що таке сила аргументу? Як вона визначається та яке вона має логічне значення?
9. Що таке розуміння як людська здібність? Як співвідносяться розуміння і нерозуміння?
10. Поясніть структуру семіотичного трикутника. Для чого ця фігура використовується?
11. Що таке «герменевтичне коло»? Яке воно має методологічне значення для розуміння?
12. Охарактеризуйте метод контекстуального аналізу. Як він використовується в герменевтиці?

Тема 6. Оцінка міркування

Практичне заняття 8

П л а н

1. Поняття про цінності. Критерії і види оцінки аргументу.

2. Оцінка постановки запитання. Інтеррогативна логіка.
3. Структура запитання. Правила постановки запитань.
4. Види запитань. Оцінка як реакція на запитання.
5. Некоректні запитання (питання-пастки).
6. Види відповідей на запитання.
7. Особливості постановки запитань і відповідей на них у галузі права.

Питання

1. Що таке цінності? Яке значення мають цінності при критичному мисленні?
2. Які є критерії і види оцінки аргументів?
3. Що досліджується в інтеррогативній логіці?
4. Що таке запитання з логічної точки зору? Чи є запитання судженням?
5. Яка структура запитання? Що є логічною передумовою запитання?
6. Назвіть правила постановки запитань.
7. Які є види запитань? Як вони оцінюються?
8. Які бувають некоректні запитання (запитання-пастки)? Наведіть приклади некоректних запитань.
9. Які є види відповідей на запитання?
10. Які відповіді на запитання є некоректними?
11. Охарактеризуйте особливості постановки запитань та відповідей на них у галузі права.

Поточна контрольна робота за матеріалом II розділу.

РОЗДІЛ III

Тема 7. Оцінка висновку. Дедуктивні умовиводи

Практичне заняття 9, 10, 11

П л а н

1. Поняття про умовивід. Загальна класифікація умовиводів. Структура і характер висновку в умовиводах.
2. Безпосередні умовиводи: перетворення, обернення, протиставлення предикатів.
3. Категоричний силогізм: структура, аксіома та загальні правила побудови.

4. Фігури і модуси категоричного силогізму.
5. Складні силогізми: суто умовний, умовно-категоричний, еквівалентно-категоричний, розділово-категоричний, умовно-розділовий.
6. Ентимема.
7. Полісилогізм: структура і види. Складноскорочені силогізми.

Питання

1. Визначте що таке умовивід. Яка загальна структура умовиводу?
2. Надайте загальну класифікацію умовиводів за структурними відмінностями та за характером висновку.
3. Що таке дедукція? Які є види дедуктивних умовиводів?
4. Яка структура безпосередніх умовиводів? Охарактеризуйте види безпосередніх умовиводів (перетворення, обернення, протиставлення предикатів). Наведіть приклади.
5. Що таке силогізм? Що таке категоричний силогізм? Назвіть елементи його структури.
6. Надайте визначення аксіоми і загальних правил побудови категоричного силогізму.
7. Охарактеризуйте фігури і модуси категоричного силогізму. Визначте правила кожної фігури. Наведіть приклади цих логічних форм.
8. Що таке складні силогізми? Яка їх структура? Надайте класифікацію складних силогізмів.
8. Охарактеризуйте суто умовний силогізм, наведіть відповідні приклади.
9. Яка структура і модуси умовно-категоричного силогізму? Наведіть приклади.
10. Охарактеризуйте еквівалентно-категоричний силогізм. Наведіть приклади його побудови.
11. Яка структура розділово-категоричного силогізму? Наведіть приклади його різних модусів.
12. Що таке лема? Які є види лематичних умовиводів? Наведіть відповідні приклади.
13. Визначте що таке ентимема. Які є види ентимем?
14. Що таке полісилогізм? Яка його структура і види?
15. Які є види скорочень полісилогізму?

Тема 8. Недедуктивні умовиводи

П л а н

1. Поняття про індукцію. Структура і характер висновку індуктивного умовиводу.
2. Повна і неповна індукція.
3. Методи наукової індукції (канони Бекона-Мілля).
4. Традукція (умовиводи за аналогією): структура і характер висновку. Види традуктивних умовиводів: аналогія предметів та аналогія відношень; строга і нестрога аналогія.
5. Аналогія права та аналогія закону.

Питання

1. Що таке індукція? Яка структура індуктивного умовиводу? Який характер висновку індуктивного умовиводу? Чим відрізняється індукція від дедукції?
2. Що таке повна індукція? Яка її структура і характер висновку? Наведіть приклади.
3. Що таке неповна індукція? Яка її структура і характер висновку?
4. Які є види неповної індукції? Що таке популярна індукція? Наведіть приклади.
5. Чим наукова індукція відрізняється від популярної? Як відрізняються їх висновки?
6. Охарактеризуйте методи наукової індукції (канони Бекона-Мілля).
7. Що таке традукція? В чому традукція відрізняється від дедукції та індукції? Яка структура умовиводу за аналогією? Який характер висновку традуктивного умовиводу?
8. Назвіть види аналогії. Чим вони відрізняються один від одного? Наведіть приклади аналогії різних видів.
9. В чому полягає логічна характеристика аналогії права? Наведіть приклади аналогії права.
10. В чому полягає логічна характеристика аналогії закону? Наведіть відповідні приклади.

Тема 9. Критика аргументованого міркування

Практичне заняття 13

П л а н

1. Поняття про доведення. Структура доведення.
2. Види доведення.
3. Правила і помилки в доведенні.
4. Гіпотеза.
5. Поняття про спростування. Види спростувань.
6. Підстави і сутність критики. Алгоритм критики.
7. Класифікація логічних помилок.
8. Маніпуляція і критичне мислення.

Питання

1. Що таке доведення? Яка загальна логічна структура доведення?
2. Порівняйте структуру доведення і структуру умовиводу. В чому вони подібні і відмінні?
3. Охарактеризуйте пряме доведення. Наведіть приклад.
4. Що таке непряме доведення? Яка його структура? Чим відрізняється непряме доведення від прямого доведення?
5. Назвіть правила доведення щодо тези. Які бувають порушення цих правил?
6. Назвіть правила доведення щодо аргументів. Які бувають порушення цих правил? Наведіть приклади.
7. Назвіть правила доведення щодо демонстрації. Які бувають порушення цих правил?
8. Що таке гіпотеза? Яка структура і види гіпотез?
9. Що таке спростування? Які є види спростувань? Як спростування пов'язане з критикою?
10. Назвіть підстави і сутність критики. В чому полягає алгоритм критики?
11. Зробіть класифікацію логічних помилок. Який алгоритм критики повинно використовувати у випадках конкретних логічних помилок?
12. В чому сутність софістичних помилок? Що таке маніпуляція? Як критичне мислення діє проти маніпуляції?

Поточна контрольна робота за матеріалом III розділу.